

Kap 64 G. MAJ 1985: förberedelser för mina Moskvosamtal om den Vita zonen i Östersjön. Min resa dras för Palme och regeringen. Partiledaröverläggning 22 maj om mina sonderingar i Moskva.

Onsdag 1 maj. Skulle vara ledig. Men rättade folkrättsskrivningar, 50 stycken. För mycket. (Professor Lars) Hjernner ringde igen, själagläd han slipper rätta dessa. Här sitter jag med eländet. Talade med Jan Hjärpe i Lund om Islamfrågorna och vikten av bevakning av dessa. Blivit sämre i UD till följd av den anti-intellektuella stämning som råder. Vi måste hålla kontakt i dessa frågor, sade vi.

Den 2 maj: gratulerade dottern på 18-årsdagen. Talade med Pierre Schori. Han hade nu delgett mina promemorior om samtalen med Rybakov med trängre regeringskrets. Hoppas att inget kommer ut. Utrikesnämnd i morgon, där mina samtal skall tas upp, läckage som alltid troligen. För stor krets (fått mina papper). Jan Hjärpe besökte mig. Talade om Islamprojekt mm. Tel till ambassaden i Wellington om utväxling av letters för polarforskningen. Damaskus om ev besök för islam-frågorna. Kl 12.00 möte hos polchefen Eliasson: jag, Corell, S-O Pettersson (Schoris chef de cabinet). Talat om sovjetiska svaret incidenten Vita zonen. De upphör med inspektioner om vi gör det. Ganska tillfredställande. Talat om mina PM samtalen Rybakov. (Jag) varnade för byråkratiskt procedere, vilket dessa ämbetsmannasjälar förespråkar. Fyrkantigt! Gäller nu ett diplomatiskt spel. Troligen förstörs våra möjligheter genom ett fyrkantigt agerande. Förespråkade informella underhandssamtal. Dessa håller jag i själv! Jan E inne på min linje. Har troligen läst mitt brev till Pierre Schori (med olika optioner). Detta möte förebådar svårigheter i procederet! Kl 14.00 invigning Historiska museets Islamutställning. Palme invigde. Till UD: talade med Jan Eliasson om Östersjön igen. Varnade för att förstöra (min) uppläggnings, kadriiljen med Rybakov. Blanda inte in fiskesamtalen (i detta).

Fredag 3 maj: Talade med Schori om Östersjön. Han har läst mitt privata brev om upplägget/kadriiljen. Stör inte detta! Corell ännu för grön, tyckte han. Talade på e m med Schori om utrikesnämnden. Lite tankeutbyte av det sovjetiska svaret Vita zonen. Bodström glömde informera om samtalskontaktarena med Sovjet. Lite dumt, tyckte Pierre. Får ligga fram till 15 maj, då han åker till Kina.

Måndag 6 maj: samtal med Jan Eliasson: det troliga blir, sade J E, att jag bör avresa till Moskva någon gång i juni för att känna på dem (ryssarna). Sade till J E att jag gärna ingriper och hjälper till, men på mina villkor. Vill inte delta i ett nytt rättsavdelnings-debacle om Östersjön! Jag sköter detta! Avser ändå lämna posten! Varnade för att bjuda Rybakov hit, då det kan uppfattas som att det är vi som vill kompromissa.

Torsdag 9 maj: uppvaktade yngste sonen på hans 12-årsdag. Skrev på PM om agerandet Östersjöförhandlingarna. Menar att vi bör söka ha informella överläggningar med dem för att se vad de menar. Alla rädda för valet (att debaclet 1982 upprepas), men jag tror det kan gå ändå. De (ryssarna) har något att säga oss. Skall dras i regeringen den 15 maj troligen (min resa till Moskva). Kl 13.00 lunch med statsminister Palme som värd. Avskedslunch för franske ambassadören Louis Blanc. Satt bredvid Sverker (Åström). Han vill skriva (press)artikel att vi borde kompromissa med ryssarna, sade han, i Östersjön. Nej, inte detta nu igen! Han låser ju mig och UD med sitt förhandstyckande om allt. Här skall f-n inte kompromissas, sade jag.

Antydde (för honom) att något höll på att hända och (att det var) bäst han väntade. Talade med statsminister Palme och sade att jag ville dra vår polarpolitik för honom. Ja, visst, sade han, det är viktigt, jag har läst en del. Så fort allt det här eländet (sic!) är över skall vi tala om det. Talade med Bodström som läst mina PM om samtalen med ryssarna. Frågade en hel del och jag berättade att vi nog borde lirka upp ändå mer. Vi måste svara positivt (på deras propåer). Talade även om Nya Zeeland och polarsamarbetet där. Viktigt tyckte han. Åter UD. Kl 15.30 styrelsesammanträde Polarforskningskommittén i Riksdagshuset, Jan Bergquist ordförande. Drog Antarktisplanerna mm. Konsultativ stat senast 1988. Grönlandsresan blir av. Viktig för det arktiska regionala samarbetet.

Fredag 10 maj: Fortsatte och skrev på PM:et om sonderingarna Sverige-Sovjetunionen, där jag försöker lägga upp ett taktiskt resonemang för hur vi skall bemöta den sovjetiska propån om förhandlingar.* Vill gärna fortsätta det informella tankeutbytet med Rybakov, då detta kan ge reella resultat. Kl 11.00 Lars Hjerter kommit upp (på UD). Gick igenom folkrättsundervisningen. Specialkurserna i "krigets lagar" för de folkrättsliga rådgivarna i försvaret. Talade om professuren efter hans avgång om 2-3 år. Sade att jag kunde ha visst intresse för den. Utskrift av Östersjöpapperet, inalles 17 sidor. Ganska bra argumentering, tycker jag. Överlämnar till Jan Eliasson så länge.

Måndag 13 maj: Sammanträde med Torgils Wulff, von Celsing och Munck om Tilläggsprotokollen och betänkandet. Vad kan vi göra för att påskynda FÖD:s (Försvarsdepartementets) ganska långsamma handläggning av frågan. Inte bra för Sverige. Skall ta kontakt med (rättschefen) Forsberg och be honom sammankalla ett möte i saken. Kl 11.45 Jan Eliasson. Talade om mitt stora Östersjöpapper, som han var mycket nöjd med. Delade mina synpunkter. Skall dras i regeringen, troligen den 15 maj, då man förhoppningsvis beslutar (om min sonderingsresa) till Moskva. Kl 17.30 Schori som återkommit från Kina. Gav honom ex av Östersjöpapperet för regeringsföredragningen den 15 maj. Talade med Bertil Roth om Grönland.

Tisdag 14 maj: blev uppvaktad på min 43-årsdag. Kl 14.00 Folkrättsdelegationen. Föredragning om frågor om krigspsykos av försvarspsykologer. Laservapen och effekterna därav. Talat om 5.5 mm ammunition. Talade med Sven Adersen i Grönlandsministeriet och Grönlandsresan. Talade med Pierre Schori om mitt Östersjöpapper som han gillade. (Han) delger nu regeringskretsen, men inga tjänstemän. Föreslog informella konsultationer i juni månad i Moskva. Dragning (i regeringen) imorgon.

Onsdag 15 maj: (min resa) dras idag i regeringen. Nytt samtal med Palme på fredag. Utrikesministern tydligen positiv (kors i taket!). Till Trollhättan med bil på kvällen för Kristi Himmelfärdsdag imorgon. Framme 23-tiden.

Fredag 17 maj: I Trollhättan. Talade med Jan Eliasson på telefon. Pierre Schori dragit mina Moskvakonsultationer för Palme redan i onsdags. I princip hade O P (Olof Palme) bestämt att det blir informella sonderingar i Moskva i juni och att jag håller dem. Saken skall tas upp med partiledarna på onsdag kl 10.00 och vi bör då ha ett papper att sätta i händerna på dem. Lovade att göra det.

* Folkrättsakkunniges hemliga PM 1985-05-10 "Sonderingar Sverige-Sovjetunionen om den vita zonen" (17 sidor)

Lördag 18 maj: i Trollhättan. Pierre Schori ringde och sa att Palme i princip godkänt tanken på informella sonderingar i Moskva och att jag skall hålla dem. Inga svårigheter. Drogs i regeringssammanträdet i onsdags, även Bodström och (Svante) Lundquist närvarande. Skall dras inför partiledarna på onsdag, då vi behöver ett papper. Åkte tillbaka till Stockholm, framme 22-tiden.

Måndag 20 maj: PM om Östersjön för mötet med partiledarna.* Planering av Grönlandsresan. Kl 13.00 Försvarshögskolans krisövning för regeringskansliet. Schori, jag, Eliasson, Osvald från UD. Ulf Larsson från SB. CFst Stefansson. Ett antal spel berörande Vita zonen och Östersjön spelades upp. Nyttig genomgång. Gick igenom folkrättsliga argument i alla exemplen. Gemensam middag Generalstabens mäss. Talade med Ulf Larsson SB om polarfrågorna och frågan om satsningen på Antarktis för att bli konsultativ medlem av Antarktiskfördraget 1988.

Tisdag 21 maj: kl 08.30 Krisövningen FHS fortsätter. Talade med Schori och Eliasson om hur vi skall göra med pressfrågor om Moskva-resan. Trasslar till sig som vanligt när pol(avdelningen) skall in i det hela. Varför skall de vara så stötiga på något sätt. Övningen slut 14.00. Till UD. Kl 16.30 möte med Schori om uppläggnings samtalen i Moskva om Östersjön. Eliasson, Roth, Corell, jag. Talade om samtalen imorgon med partiledarna. Vi måste sälja idén om informella förhandlingar. Inbjudan har ju kommit från dem (ryssarna). Pressfrågor. Vi måste säga något. Sagt att det är farligt om nyheten spricker när jag är i Moskva. (Kan anklagas för) hemlighetsmakeri. Nu blir det byråkratiskt igen. Rättsavdelningen måste försvara sina revir. Inga bra möten i denna krets.

Onsdag 22 maj. Partiledaröverläggningarna om Östersjön. Kl 07.30 UD skrev stolpar till dragningen partiledarna.** Kl 09.00 träffade Schori och jordbruksminister Svante Lundquist. Till riksdagshuset. Kl 10.00 Partiledaröverläggningarna riksdagshuset Vita zonen. Lundquist ordförande (Palme upptagen), närvarande Ulf Larsson, SB, Schori, jag, Adelsohn (moderaterna), Söder (centern), Ingemar Eliasson (folkpartiet), Lars Werner (vänsterpartiet). Schori inledde med att sonderingar förekommit. Jag höll en detaljerad redogörelse för mina samtal med Rybakov. Adelsohn: det sägs att vi skulle stöta er i ryggen. Inte alls, tvärtom, vi stöder er. Vi kommer aldrig att stöta er i ryggen i en sådan här viktig fråga. Eliasson positiv liksom Söder. Vi bedömer regeringens handlingslinje att sända folkrättssakkunnige till Moskva som balanserad. Werner stödde tanken. Allmän enighet alltså: Lundquist-Schori nöjda. Dikterade PM vid återkomsten till UD för att ha argumenten bevarade. Talade med Osvald, Pol 1, om meddelandet imorgon till Sovjetunionens chargé d'affaires om att regeringen avser sända mig till Moskva i juni. Kl 14.00 möte med Anders Karlquist, Desiree Edmar, SB, Bertil Roth om Grönlandsresan. Kl 14.00 möte Jan Eliasson: jag redogjorde för partiledaröverläggningarna. (Han) fick mitt papper om dessa. (Han var) nöjd med spelet hitintills.

Torsdag 23 maj: Kl 17.30 Jan Eliasson. Hade överlämnat vårt svar till Sovjets chargé d'affaires Tjamortsev om mina Gotlandssamtal. Jag beredd komma till Moskva i juni.

* Folkrättssakkunniges hemliga PM 1985-05-20 "Några synpunkter på frågan om sonderingar Sverige-Sovjet om den vita zonen inför samtalen med partiledarna".

** Folkrättssakkunniges hemliga PM 1985-05-22 "Folkrättssakkunniges föredragningspunkter inför samtalen med partiledarna".

Fredag 24 maj: Skrev PM om Wien-samtalen för ett tag sedan och diskussionen om neutraliteten och tankarna på ett neutralitetssymposium, detta inför Schoris möte i Wien i juni. Dimitriev Sovjetambassaden ringde och sade att chargén Tjamortsev ville komma upp till mig i anledning av Östersjösamtalet. Bestämde den 6 juni. Skrev PM om detta. Pressmeddelande om Grönlandsresan. Kl 14.45 Schori. Gav honom uppteckningen partiledarsamtalen mm. Han sade att det nu blir pressmeddelande efter ryssarnas svar. Bodström hade nu berättat för presschefen Lönnback om min resa till Moskva. Nu är informationen ute så det håller nog inte längre. Fick själv tala med Lönnback om saken. Inget får komma ut före vi själva vill. Inga läckage! Gav Schori neutralitetspapperet inför (hans) Wienresa. Talade med Jobaeus på Press om pressmeddelandet Grönlandsresan och om Sovjetkontakterna Östersjön, där de senare inte får komma ut. (Han kan) tala vitt och brett om Grönland som får slå ut nyheten om mina Sovjetsamtal. Oturligt med kombinationen av Bildts resa. Packar för resan till Trollhättan och sedan direkt till Grönland.

Lördag 25 maj Pingstafton: kl 08.30 LF 945 från Bromma till Trollhättan 09.30. På kvällen tog Lisbeth och jag en biltur via Hullsjö och Västra Tunhem till vattenkällan vid Hunneberg, där vi drack (många sägner om drickandet av detta källvatten). Gudomligt vackert där.

Måndag 27 maj Annandag pingst Trollhättan: mycket varmt och fint väder. Varmt och fuktigt. Låg på gräsmattan hela förmiddagen och solade. Funderar på samtalen i Moskva och upplägget dessa samt Grönlandsresan imorgon. Dumt detta kolliderar, men viktigt båda. Samarbeta i Arktis!